Klima- og miljødepartementet

Deres ref: Vår ref: 56 Oslo, 25. februar 2017

FORSLAG TIL ENDRING AV NATURMANGFOLDLOVEN - HØRINGSUTTALELSE

1 Innledning

Det vises til Klima- og miljødepartementet forslag til endringer i naturmangfoldloven av lov 19. juni 2009 nr. 100, som ble sendt på høring onsdag 22. februar 2017 kl 1700, med frist til mandag 27. februar 2017 kl 2400. Departementet skriver i høringsbrevet at lovforslaget er ledd i arbeidet som ble varslet 31. januar 2017 om å sikre det rettslige grunnlaget for ulveforliket i Stortinget fra juni 2016. Denne høringsuttalelsen er avgitt på vegne av følgende organisasjoner:

- Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS)
- NORSKOG
- Norges Skogeierforbund
- Norges Jeger og Fiskerforbund (NJFF)
- Norsk Sau og Geit (NSG)
- Norges Fjellstyresamband (NFS)

Organisasjonene vil innledningsvis påpeke at de finner det oppsiktsvekkende at KLD først inviterer ulike organisasjoner til innspill om gjeldende lovverk, og før uttalefristen er ute fremmer nytt lovendringsforslag med høringsfrist på tre virkedager. Organisasjonene har allerede brukt store ressurser på juridiske innspill basert på et annet grunnlag enn det departementet nå presenterer.

De overnevnte organisasjoner motsetter seg departementets forslag til endringer i lov og forskrift. Vi kan ikke se at departementets forslag besvarer Stortingets anmodning til regjeringen i vedtak 440 fra 31. januar 2017. Vi kan heller ikke se at departementets forslag på noen måte løser det problem departementet selv har skapt ved ikke å ha foretatt en full harmonisering av naturmangfoldloven

(nml.) § 18 med tilhørende forskrifter og Bernkonvensjonen art. 9 nr. 1. Departementets forslag innebærer ingen lojal etterlevelse av det forlik et bredt flertall på Stortinget inngikk 6. juni 2016 ved det såkalte «ulveforliket.»

Nedenfor følger først i punkt 2 et sammendrag, før vi kommenterer departementets beskrivelse av gjeldende rett (punkt 3) og behov for lovendringen (punkt 4). I punkt 5 kommenterer vi departementets forslag. I punkt 6 har vi inntatt vårt forslag til hvordan *rovviltforskriften* bør endres. Det er etter vårt syn ikke behov for lovendring, men vi har alternativt fremsatt et forslag på hvordan dette kan gjøres.

2 Sammendrag

Det juridiske handlingsrommet i rovviltforvaltningen fremgår av naturmangfoldloven (nml.) § 18, som beskriver hvilke hensyn som kan begrunne uttak av fredet vilt. Bestemmelsen er en kopi av Bernkonvensjonens tilsvarende bestemmelse i art. 9 nr 1. Blant de hensyn som er nevnt, er husdyr og tamrein, annen eiendom og offentlige interesser av vesentlig betydning.

KLD har fremholdt at rovviltforskriften begrenser det juridiske handlingsrommet for de regionale rovviltnemnder, ved at de bare kan legge vekt på hensynet til husdyr og tamrein. Denne begrensningen er gjort av departementet selv ved en henvisning i forskriften til den opphevede bestemmelsen i viltloven § 12.

En slik begrensning i rovviltnemndenes juridiske handlingsrom er i åpenbar strid med Stortingets ulveforlik vedtatt 6. juni 2016. Et bredt flertall la til grunn at når bestandsmålet er nådd, er forvaltningsmyndigheten for ulvebestanden - ut over bestandsmålet - de regionale rovviltnemnder. Og hensyn rovviltnemndene kan tillegge vekt i sine interesseavveininger fremgår av nml. § 18.

Departementet skulle senest som ledd i prosessen frem til ulveforliket i juni 2016 ha oppdatert forskriften i tråd med Stortingets vilje, for å rydde mulig tvil om rekkevidden av nemndenes handlingsrom av veien.

2.1 Departementets forslag til lovendring

- Departementets lovforslag imøtekommer etter vårt syn *ikke* Stortingets pålegg inntatt i anmodningsvedtak 440 av 31. januar 2017.

  - ✓ Forslaget om å innta teksten fra Bernkonvensjonen art 9 nr 1 siste strekpunkt vil ikke gi grunnlag for uttak av ulv for bestandsreguleringer målt i familiegrupper ned på bestandsmålet, slik rovviltforliket fra juni 2016 forutsetter. Det bekrefter departementet selv i merknadene til forslaget.

- Etter vårt syn foreligger det allerede tilfredsstillende hjemmel for lisensfelling i gjeldende bestemmelser i naturmangfoldloven. Det er derfor *ikke nødvendig med en lovendring* for å gjennomføre lisensfelling i inneværende lisensfellingsperiode. Det er ikke loven, men den forskriften departementet er ansvarlig for, som anses som et problem.

- ✓ Etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan fellingstillatelse begrunnes i behovet for å avverge skade på *«annen eiendom»*. Grunneier har i etter viltloven § 27 enerett på jakt. Jaktretten er dermed å anse som en del av grunneiers *eiendomsrett.*

- ✓ Etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c kan fellingstillatelse også begrunnes i et behov for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller *andre offentlige interesser* av vesentlig betydning. I EUs habitatdirektiv, som inneholder samme formulering, er det presisert at dette inkluderer «*økonomiske og sosiale hensyn»*.

- Departementet presenterer lovforslaget som en *utvidelse* av hvilke hensyn som kan tillegges vekt i rovviltnemndenes fellingstillatelser. Vi er uenige i en slik beskrivelse:

  - ✓ Departementets forslag til *lovendring - lest i sammenheng med forslaget om endringer i rovviltforskriften* - innebærer en sterk *begrensning* i hvilke hensyn som begrunne lisensfelling sammenholdt med de hensynene som er listet opp i naturmangfoldloven (nml.) § 18, og som lå til grunn for ulveforliket.

  - ✓ Departementets forslag til endring av rovviltforskriften, om at det skal inntas en henvisning til naturmangfoldloven i stedet for viltloven, er begrenset til nml. § 18 første ledd bokstav b og nml. § 18 nytt annet ledd. Det er ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor henvisningen ikke gjøres til nml. § 18 i sin helhet.

- Forslaget til nytt annet ledd i nml. § 18, vil gi grunnlag for *ny uklarhet* om rovviltnemndenes kompetanse til å vedta lisensfelling:

  - ✓ Departementet forslår at «*Kongen kan tillate, i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte individer av jerv, bjørn og ulv i en begrenset mengde*.»

    - ✓ Ordlyden, som er hentet fra Bernkonvensjonen art. 9 nr 1 siste strekpunkt, treffer etter vårt syn ikke de hensyn som Stortinget etterlyser i sitt anmodningsvedtak nr 440. Departementet innrømmer selv at forslaget vil ha begrenset anvendelse. «Uttaket» skal etter ordlyden gjelde «*enkelte individer*» i «*begrenset mengde*».

- Ordlyden «*fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk*» peker mot formål som gjelder *bruk*, ikke *avliving*.

  - ✓ Alternativene i nml. § 18 første ledd bokstavene b og c, som vi mener kommer til anvendelse, begrenser ikke uttaket til «enkelte individer», slik forslaget til den nye bestemmelsen gjør, men gir anvisning nettopp på de hensyn stortingsflertallet fremhevet som viktige.

- Selv om departementets lovendringsforslag er uegnet som grunnlag for en gjennomføring av ulveforliket fra 2016, kan det være hensiktsmessig at Bernkonvensjonen art. 9 nr 1 siste strekpunkt inkorporeres i naturmangfoldloven, slik at det blir fullt samsvar mellom konvensjonsteksten og nml. §18. Lovendringen bør i så fall plasseres på samme sted som i konvensjonen, det vil si *som et nytt litrapunkt i nml. § 18 første ledd ny bokstav g* (se nedenfor)

2.2 Departementets forslag til endring av rovviltforskriften

- Lisensfelling er nærmere regulert i rovviltforskriften. Departementet viser til at henvisningen til viltloven § 12 i forskriften § 2 g) innebærer en *rettslig begrensing* for lisensfellingen. Den rettslige begrensningen er selvpålagt i den forstand at den er vedtatt av departementet selv, og skulle vært endret i tråd med Stortingets vilje:

  - ✓ Viltloven § 12 ble opphevet da naturmangfoldloven trådte i kraft. Det het i den tidligere bestemmelsen at "*Etter nærmere forskrift som Kongen fastsetter kan departementet, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, iverksette felling av eget tiltak eller gi tillatelse til felling av et bestemt antall individer av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skade på bufe og tamrein."*

  - ✓ I rovviltforliket i juni 2016 uttalte næringskomiteens flertall (Ap, H, Frp, KrF og SP) at «*bestandsmålet skal oppfattes slik at det er et minimums- og et maksimumsmål og at dette er nådd når man har passert 4 og det skal ikke overstige 6. Da skal det iverksettes uttak. Komiteens flertall vil understreke at når bestandsmålet er nådd skal bestandsregulering iverksettes, og da primært gjennom lisensjakt. (…) Kravet om bestandsregulering gjelder også innenfor sona og uavhengig av at det må foreligge skadepotensial på husdyr og tamrein. (…) bestandsmål fastsatt av Stortinget er det klart overordnede vedtak.»*

  - ✓ Senest i forbindelse med ulveforliket i juni 2016 skulle departementet har endret forskriften ved en henvisning til nml. § 18, istedet for den opphevede viltloven § 12. Da ville rovviltnemndene ha det juridiske handlingsrommet som fremgår både av § 18 og av Bernkonvensjonen art. 9 nr. 1.

- Departementet uttaler at det bør kunne fattes vedtak om lisensfelling *«ikke bare for å forhindre skade på bufe og tamrein, men også for de øvrige formålene som vil være relevante etter den foreslåtte bestemmelsen i naturmangfoldloven § 18 annet ledd».* – Departementet foreslår altså ikke at det bør kunne fattes vedtak om lisensfelling etter nml. § 18 første ledd bokstav c.

  - ✓ Departementet gir ingen begrunnelse for hvorfor det ikke bør inntas en henvisning til nml. § 18 første ledd c.

  - ✓ I vedtak i nr 440 av 31. januar 2017 ber Stortinget uttrykkelig om at departementet vurderer muligheten for å anvende nml. § 18 første ledd c.

- Etter vårt syn bør det ikke skapes tvil om at vedtak om lisensfelling kan bygge på alle de hensyn som nml. § 18 viser til.

  - ✓ Ved å ta inn en henvisning i rovviltforskriften til nml. § 18 i sin helhet vil det foruten skade på husdyr og tamrein også kunne legges vekt skade på *annen eiendom,* jf § 18 første ledd bokstav b.

  - ✓ Videre vil det kunne innebære at *skade på hund* vil være forhold som etter en samlet vurdering vil kunne tilsi lisensfelling.

  - ✓ Etter nml. § 18 første ledd bokstav c kan fellingstillatelse også begrunnes i et behov for å ivareta *allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.*

- Departementet foreslår også en endring i rovviltforskriften § 10 første ledd ved at ordet "skademotivert" fjernes. Vi har ingen innvendinger mot dette forslaget, som ikke innebærer noen realitetsendring.

3 Departementets beskrivelse av gjeldene rett

Departementet opplyser i høringsforslaget på side 5 at *«Departementet vil i en ny bestemmelse i naturmangfoldloven ta inn Bernkonvensjonens vilkår om at uttaket ikke må skade bestandens overlevelse.»*

Opplysningen må bero på en misforståelse. Bestemmelsen er allerede i loven. Dagens nml. § 18 annet ledd lyder:

> *«Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen måte.»*

Dette er de to grunnvilkår for uttak etter nml. § 18 av fredet vilt. Setningen i nml. § 18 annet ledd er kopi av tilsvarende bestemmelse i Bernkonvensjonen art. 9 nr 1. første ledd. De bestandsmål et bredt flertall på Stortinget vedtok i «ulveforliket» 6. juni 2016 er ansett å tilfredsstille Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen, se blant annet Innst. 330 S (2015-2016) side 7.

Departementet gjentar i sin beskrivelse av gjeldende rett *«At det ikke alltid er samsvar mellom bestandsmålet og det rettslige grunnlaget for å gjennomføre det, er en utfordrende situasjon»,* og gjengir sin omtale i Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur. Etter å ha slått fast at bestandsmålet er styrende for forvaltningen, at det gir grunnlag for å sette i verk tiltak og at forvaltningen skal ligge *«(…) så nær det fastsatte bestandsmålet som mulig»*, uttales:

> *«Samtidig skal ulv forvaltes innenfor rammen av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven, som blant annet oppstiller som vilkår at felling kun kan tillates når det er skademotivert eller skal forebygge annen alvorlig skade på eiendom. Dersom skadepotensialet på husdyr i det konkrete tilfellet er svært begrenset, eller det foreligger annen tilfredsstillende løsning enn felling, vil det kunne oppstå situasjoner der ulvebestanden er større enn bestandsmålet, samtidig som det ikke vil være adgang til å tillate felling.»*

Dette er en misvisende beskrivelse av gjeldende rett. Bernkonvensjonen art. 9 nr 1 inneholder et sett av hensyn ut over skade på husdyr, listet opp i fem selvstendige alternativ i vide formuleringer som *«andre former for eiendom», «offentlige interesser av vesentlig betydning»*, osv. Om den brede interesseavveiningen som skal foretas etter art. 9 nr 1 uttaler professor Geir Ulfstein i en utredning av 18. juni 2001 på side 11:

> *«Hovedformålet om vern av ville dyr og planter tilsier at hensynet til den aktuelle bestanden blir klart prioritert ved tolkningen av hva som ligger i overlevelse, men samfunnsmessige hensyn – slik som vern av sauenæringen – bør kunne tillegges vekt når det er gode grunner til å regne med at bestanden vil overleve ut fra antall dyr, veksttakt og lignende.»*

Under henvisning til uttalelser fra Den Permanente Komite fortsetter han:

> *«Dette kan tolkes som en sidestilling av hensynet til overlevelse og behovet for å ta vare på lokal næringsvirksomhet – eller i det minste at det er en aksept for å ta hensyn til lokal virksomhet i forvaltningen av rovdyr.»*

Vi slutter oss til denne beskrivelsen av gjeldende rett. Som det fremgår, gir den anvisning på en vesentlig bredere interesseavveining enn den departementet orienterte Stortinget om i det overnevnte sitatet. Men grunnvilkåret om å sikre bestandens overlevelse står naturligvis fast, slik også Stortinget har lagt til grunn.

4 Departementets angivelse av behovet for lovendring

Departementet innleder punkt 2 slik:

> *«At det ikke er større samsvar mellom bestandsmålet og det rettslige grunnlaget for å gjennomføre det, er som tidligere nevnt etter departementets syn en krevende situasjon.»*

Vi er ikke enige i en slik beskrivelse.

Stortingets vedtatte bestandsmål innebærer en etterlevelse av hovedforpliktelsen i Bernkonvensjonen om å sikre bestandens overlevelse. Dermed er ett av grunnvilkårene i konvensjonen og i naturmangfoldloven oppfylt. Det andre grunnvilkåret, om at ikke andre tilfredsstillende løsninger finnes, må det tas stilling til i det enkelte tilfellet basert på foreliggende konkrete forhold.

Når disse forutsetninger er innfridd, gir naturmangfoldloven, i tråd med Bernkonvensjonen, de nasjonale myndigheter anledning til å foreta en interesseavveining mellom bevaringshensynet og ett sett av motstående hensyn, slik de fremgår av loven og konvensjonen, herunder hensynet til *«andre offentlige interesser av vesentlig betydning»,* jf. nml. § 18 første ledd bokstav c. Departementet uttaler det samme i Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, jf. side 14:

> *«Paragraf 18 er en sentral paragraf i rovdyrsammenheng. Den slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk for en lang rekke formål.»*

De formål loven nevner, er en kopi av de formål Bernkonvensjonen nevner. Departementet utdyper dette slik på side 13:

> *«Selv om målet er at arter skal forekomme i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområde, kan andre viktige samfunnsinteresser tilsi at målet nås på andre måter, eller i et annet tempo, enn hensynet til naturmangfoldet skulle tilsi. (…) Det vises i denne sammenheng til loven § 14. Paragraf 14 sier at tiltak etter naturmangfoldloven skal avveies mot* ***andre viktige samfunnsinteresser****.»*

Stortinget har ved sitt «ulveforlik» 6. juni 2016 nettopp tatt andre samfunnsmessige hensyn når bestandsmålet også er definert som et mål på hvor stor bestanden av ulv bør være. Dette går klart frem blant annet av følgende uttalelser, inntatt i Innst. 330 S (2015-2016) side 8:

> *«Flertallet (Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti) mener dette innebærer at forvaltningen av ulv skal skje innenfor rammen av internasjonale forpliktelser etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. (…) forvaltningen av ulv må ikke være til hinder for en aktiv bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. (…) regional forvaltning skal ha myndighet til å fatte vedtak om felling år bestanden av ulv er innenfor bestandsmålet.»*

Det er ingen motsetning eller mangel på samsvar mellom det vedtatte bestandsmålet og det rettslige grunnlaget for å gjennomføre ønsket rovviltpolitikk, slik et bredt stortingsflertall er blitt enige om gjennom «ulveforliket.»

Det er vårt syn at det ikke foreligger noe behov for å endre nml. § 18. De alternativ som er listet opp i bestemmelsen, og som er i tråd med Bernkonvensjonen art. 9 nr 1, gir anvisning på en bred interesseavveining, hvor også hensyn til *«offentlige interesser av vesentlig betydning»*, jf. bokstav c gir adgang til felling av fredet vilt. Det er på det rene at nml. § 18 overlater til forvaltningen å ta stilling til hvorvidt vilkårene er til stede i det konkrete tilfellet, innenfor rammene av grunnvilkårene, blant annet om å sikre bestandens overlevelse.

Når næringskomiteens flertall fant grunn til å understreke i Innst. 330 S at *«(…) det ved forståelsen av Bernkonvensjonen må legges større vekt på å ivareta næringsutvikling, eiendomsinteresser, husdyrhold, beitebruk og samiske næringsinteresser»,* var stortingsflertallet godt innenfor de hensyn konvensjonen selv oppstiller som legitime hensyn for uttak.

Det står uforklart i departementets høringsbrev hvorfor departementet ikke mener at denne bestemmelsen er egnet til å fange opp de brede interesseavveininger som ligger bak «ulveforliket» i Stortinget. Når Stortinget i sitt vedtak 440, som er sitert innledningsvis i høringsbrevet, uttrykkelig ber regjeringen ta stilling til § 18 bokstav c, finner vi det oppsiktsvekkende at departementet unnlater å drøfte innholdet og rekkevidden av denne bestemmelsen. I stedet introduserer departementet et nytt alternativ og et forslag til lovendring, som ikke besvarer Stortingets vedtak.

Departementets lovendringsforslag synes å være motivert av et ønske om å begrense rovviltnemndenes myndighet til bare å legge vekt på noen og ikke alle de hensyn nml. § 18 og Bernkonvensjonen art. 9 nr. 1 åpner for. – Slike begrensninger er i strid med Stortingets vilje.

5 Departementets forslag

Departementet foreslår inntatt i nml. § 18 bestemmelsen i Bernkonvensjonen art. 9 nr 1 siste alternativ og med tillegg av art. 2, følgende formulering:

> *«På samme måte kan Kongen ved forskrift eller enkeltvedtak tillate i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring, og annen skjønnsom bruk av enkelte individer av jerv, bjørn og ulv i en begrenset mengde. I vurderingen av om uttak skal skje, kan det i tillegg til naturmangfoldhensyn legges vekt på vitenskapelige, kulturelle, økonomiske og rekreasjonsmessige hensyn.»*

Etter art. 31 i Wienkonvensjonen om traktatretten fra 1969, er utgangspunktet ved tolkning av konvensjoner at de skal tolkes etter sin *ordlyd* i lys av *formålet* med konvensjonen. Det er derfor grunn til å se nærmere på ordlyden i departementets forslag.

Ordlyden gjelder direkte *«fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk»* av fredet vilt. Det er altså tale om å holde dyret i live til ett eller annet formål. – Det er langt fra innlysende at en slik bestemmelse kan brukes til uttak i form av avliving, ved lisensfelling.

Departementet begrunner forslaget med at «*En slik endring vil kunne gi noe økt fleksibilitet i forvaltningen og et noe bredere rettslig grunnlag for uttak av ulv.»* Det heter videre at *«(…) i tillegg til naturmangfoldshensyn vil eventuelle øvrige vitenskapelige hensyn være relevante, samt kulturelle, økonomiske og rekreasjonsmessige hensyn.»* Dette utdypes videre på side 8, hvor det heter at *«Rovviltnemndene i region 4 og 5 sitt vedtak om lisensfelling av ulv (…) vil etter departementets syn ikke anses som en «begrenset mengde». «Begrenset» er språklig et restriktivt uttrykk.»*

Departementets lovendringsforslag er ment å imøtekomme Stortingets vedtak 440 av 31. januar 2017 om å fremme *«(…) en sak om hvordan forvaltningen av ulv, herunder adgangen til lisensjakt, kan gjennomføres i*

samsvar med Stortingets vedtak i Innst. 330 S (2015-2016), gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner.»

Vi kan ikke se at forslaget er egnet til å gjennomføre *«(…) adgangen til lisensjakt (…) i samsvar med Stortingets vedtak (…)»* Stortingsflertallet understreket i Innst. 330 S (2015-2016) at det vedtatte bestandsmålet *«(…) er nådd når man har passert 4 og det skal ikke overstige 6. Da skal det iverksettes uttak.»* Departementet opplyser i høringsbrevet at *«Det er klart at bestemmelsen (lovendringsforslaget) ikke kunne vært brukt for å felle alle de 47 ulvene rovviltnemndene hadde vedtatt å felle i 2016.»*

6 Stortingets anmodningsvedtak nr 440 av 31. januar 2017

Leser man departementets lovforslag i sammenheng med forslaget til endringer i rovviltforskriften, mener vi departementets forslag ikke bare er uegnet, men direkte i strid med Stortingets bestilling i vedtak 440 av 31. januar 2017.

> *"Stortinget ber regjeringen så snart som mulig, og senest innen 10. mars d.å., fremme en sak om hvordan forvaltningen av ulv, herunder adgangen til lisensjakt, kan gjennomføres i samsvar med Stortingets vedtak i Innst. 330 S (2015-2016), gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner. Stortinget ber regjeringen i denne saken om å se hvordan naturmangfoldloven paragraf 18 første ledd bokstav b hvor det tillates uttak av vilt, herunder rovvilt "[...] for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom" og bokstav c hvor det tillates uttak "[...] ..ut i fra allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning" kan tillegges vesentlig vekt i vedtak om lisensfelling av ulv. Det forutsettes at det åpnes for lisensfelling av ulv utover det antallet som allerede er bestemt for inneværende år, dersom ny informasjon om skadepotensialet, eller annen vesentlig informasjon gjør dette mulig innenfor rammene av gjeldende lovverk."*

Bakgrunnen for Stortingets anmodningsvedtak var at departementet 20. desember 2016 opphevet rovviltnemndenes vedtak om lisensfelling av ulv i ulvesonen, som rovviltnemndene mente var i overensstemmelse med ulveforliket fra juni 2016, jf Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur og Innst. 330 S (2015-2016). Ved ulveforliket vedtok Stortinget den 6. juni 2016 at det nye bestandsmålet skal være 4-6 årlige ungekull, hvorav minst tre ungekull skal være helnorske. Et ungekull i grenserevir skal telle som et halvt ungekull. Stortinget viderefører dessuten en nasjonalt fastsatt ulvesone, med et noe mindre geografisk omfang enn tidligere.

Naturmangfoldloven § 18 er en kopi av *Bernkonvensjonen*. Det må fremstå som åpenbart for alle at det ikke er den manglende inkorporeringen av Bernkonvensjonen art 9 nr 1 *siste strekpunkt* som har representert det påståtte rettslige hinder for en gjennomføring av Stortingets ulveforlik fra juni 2016.

Den eneste mulige rettslige hindringen er med andre ord *rovviltforskriften.* Denne forskriften har departementet selv herredømme over. Departementet har selv skapt den mulige hindringen ved å innta en henvisning til den opphevede bestemmelsen i viltloven § 12, og kan enkelt fjerne denne hindringen.

Departementets forslag om å erstatte henvisningen til viltloven § 12 med en henvisning til nml. § 18 første ledd bokstav b samt forslag til nytt annet ledd i § 18 fremstår derfor i et underlig lys: Riktignok innebærer

forslaget en utvidelse i forhold til viltloven § 12 (Bufe og tamrein), idet nml § 18 første ledd bokstav b også omfatter *«annen eiendom»*. Men til dette har departementet uttalt at elgbestanden ikke er omfattet av eiendomsbegrepet, (noe vi er uenig i). Når departementet foreslår en henvisning til en ny bestemmelse, som departementet selv innrømmer er uegnet for å nå Stortingets vilje, i stedet for å henvise til nml § 18 første ledd bokstav c, fremstår det hele som et forsøk fra departementet på å tåkelegge forslagets realitet: Forslaget innebærer en *begrensning* i forhold til de hensyn som naturmangfoldloven åpner for. Dette forsterkes også av at forslaget om å inkorporere siste strekpunkt i Bernkonvensjonen art 9 nr 1 som nytt annet ledd i nml. § 18, med den mulige sammenblandingen som foreligger med dagens nml. § 18 annet ledd.

7 Vårt forslag til lov- og forskriftsendring

Som det fremgår, er det etter vårt syn ikke behov for å endre naturmangfoldloven for å kunne iverksette lisensfelling i tråd med ulveforliket fra juni 2016. Det kan likevel være hensiktsmessig at naturmangfoldloven endres slik at den fanger opp alle de hensynene som Bernkonvensjonen oppstiller som relevante for uttak. Dersom en slik lovendring, som ikke løser de problemer nærværende sak gjelder, fører til utsettelse av nødvendig felling, vil vi motsette oss forslaget.

Dersom det er ønskelig å innta alle de relevante hensynene i Bernkonvensjonen art 9 nr 1 i naturmangfoldloven, foreslår vi i såfall at bestemmelsen i Bernkonvensjonen art 9 nr 1 siste strekpunkt tas inn i nml. § 18 første ledd, som ny bokstav g. Det vil samsvare med den systematikken som ellers er benyttet. Bestemmelsen vil da lyde slik:

> *§ 18.(annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)*
> *Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk*
> *a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,*
> *b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,*
> *c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,*
> *d) for innfanging til gjenoppbygging av bestander,*
> *e) for innfanging til lovlig oppdrettsvirksomhet,*
> *f) for forskning, undervisning eller taksonomisk virksomhet, eller*
> ***g) i strengt kontrollerte former, på selektivt grunnlag og i begrenset utstrekning, fangst, forvaring og annen skjønnsom bruk av enkelte individer av jerv, bjørn og ulv i en begrenset mengde,***
> *h) som er fremmede organismer*

Vi foreslår som følge at dette at nml. § 18 annet ledd endres slik:

> *Vedtak etter første ledd bokstav a **til g** kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.*

Tilsvarende justering av tredje ledd i nml. § 18:

> *Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og **g til h**, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak.*

Vi foreslår slik endring av rovviltforskriften § 2 g):

> *§ 2. Definisjoner*
> *I denne forskrift forstås med*
> *(…)*

*g) Lisensfelling: Skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i **naturmangfoldloven § 18**. Kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta[1].*

Vi er enig i departementets forslag til endring av rovviltforskriften § 10 første ledd, som vil lyde slik:

§ 10
Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Med vennlig hilsen

Utmarkskommunenes Sammenslutning
[sign]

NORSKOG
[sign]

Norges Skogeierforbund
[sign]

Norges Jeger og Fiskerforbund
[sign]

Norges Fjellstyresamband
[sign]

Norsk Sau og Geit
[sign]

[1] I rovviltforskriften § 2 a) er det også henvist til viltloven § 12. Det kan reises spørsmål om ikke også denne henvisningen bør endres til naturmangfoldloven § 18